

(Cirkuszhercegnő), Gr. Biebersbach (Szerencsetánc), Caesar (Marinka, a táncosnő), Spaghetti (A 3 grácia), stb.

Halmy (Egyesi) Etelka, színésznő, sz. 1863-ban, Kassán. Színpadra lépett 1882. okt. 8-án, Csóka Sándornál.

Halmy Ferenc, a legnagyobb magyar színészek egyike, sz. 1850. ápr. 5-én, a békésmegyei Mezőberényben. Apja, Sztarill Vince, megyei számvevő volt, anyja, Dank Franciska. Mint középiskolai tanuló, Szarvasra került, ugyanannak a Koren Istvánnak a keze alá, aki egykor Petőfit is tanította. De apja 1861-ben Budára helyeztetvén át, ő is ott folytatta a tanulást. 1863. tavaszán apja elhunyván, a nehéz anyagi viszonyok közt maradt, gyenge testalkatú fiú kénytelen volt még úgyszólván gyerekképpel kenyérkereset után nézni s így lett 1864-ben Aradon báró Wasmeréknél nevelő. A színpad festett világa utáni vágy korán parázslott lelke mélyén s mikor 1865-ben végig nézte Szigligeti híres népszínművének, a »Csikós«-nak előadását, mit különösen Füredi Mihálynak, a felejthetetlen népszínműénekesnek szereplése tett nevezetessé — lángra lobbant vágya a színészet karjaiba vitte. Az iskolában öt aranyat nyervén, ezen a pénzen utána ment az Aradról Gyulára vonult színtársulatnak és 1865. febr. 1-én Szilágyi Béla szízigazgató, mint egyelőre ingyenes tagot, föl is vette. Tehetsége hamar felcsillanván, igazgatója 16 forint havi gázsival szerződtette. Ugyanakkor vette föl Együd István pályatársának — a budapesti Népszínház későbbi elsőrendű, korán elhalt tagjának ajánlására a Halmy nevet. Bár nem erős, de csinos tenorhangja lévén, eleinte inkább énekes színésznek készült s játszott népszínművekben és a divatossá válni kezdő operettekben, sőt egy ízben — 1872-ben — Kolozsvárt még a »Bűvös vadász«-ban Max fárasztó szerepét is rábízta a vékony dongájú fiatal színjátészóra. Kolozsvárra került előtt Miskolcon, aztán Debrecenben, majd Budán a Várszínházban és a krisztinavárosi színteremben játszott. Aradi Gerő, a fiatal színész-nemzedék lelkes támogatója és Latabár Endre, szintén a legismertebb nevű régi szízigazgatók egyike szívesen nyújtottak

teret Halmy mindjobban fejlődő tehetségének. Híre hamarosan annyira nőtt, hogy mikor 1872. őszén Szerdahelyi Kálmán, a Nemzeti Színház híres bonvivant-színésze meghalt, az intéző körök nyomban Halmy szerződtetésére gondoltak és ő e célból, — éppen László Józsefnek, az akkor már a színpadtól régóta visszavonultan élő és kolozsvári tuskulánusában kertészkedő egykori nagy színésznek ajánlására — meghívást is kapott vendégszereplésre. 1873. jan. 27-én, 29-én és febr. 3-án lépett föl a Nemzeti Színház színpadán, mint vendég, a »Csapodár«, a »Fenn az ernyő, nincsen kas« és »Az utolsó levél« c. vígjátékokban. Sikeres fellépéi után a jószemű s a fiatalságot mindig pártoló Szigligeti javaslatára mindjárt szerződtették, úgy hogy azon évi máj. 9-én már a színház tagjaként adta a »Tündérújjak«-ban Kerbrian Richardnak, a dadogó bretagnei nemes ifjúnak halás szerepét.

Éppen tíz esztendeig volt tagja a Nemzeti Színháznak, ahol folytonos és rohamos fejlődésével szinte páratlan népszerűségre tett szert. A közönséget és a kritikát is valósággal elbűvölte Halmy művészi egyéniségének ritka közvetlensége s a legnagyobb színpadi feladatok tökéletes megoldására hivatott fényes tehetsége. Pedig külsőségekben nem volt nagyon megáldva. Ritkás szőke haja csakhamar úgy elhullott, hogy úgyszólván állandóan parókat kellett viselnie szalon-darabokban is, legfeljebb egy-egy kiaszott korhely szerepében jelenhetett meg a maga stilszerű természetes kopaszágában. Szeme kissé savós színű volt, — de a szív igaz érzése, a kedély melege elbűvölően tudott tekintetében megvillanni. Feltűnően sovány arcából erős vonalú hajlott orra még jobban kiemelkedni látszott. De idéetlen fintor, túlzó grimász sohasem jelent meg ezen a kedves, szellemes arcon. Termete vékony, közép magas volt. Kezével mindig sokat gesztikulált, amit bírálói eleinte gyakran kifogásoltak is, de mozdulatai általában is nagyon élénkek, ám természetesek voltak, kellemes hatásúak, minden mesterkéeltség nélkül. Művészetének azonban fő-fő eszköze, megragadó hatásának legelső tényezője: hangja, beszéde volt. Pedig ez a hang nem zengett valami fényesen, inkább gyenge volt, kis terjedelmű,